

✓ جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید.

- ۱- در قیاس اقترانی، اجزای در میان مقدمات پخش شده اند.
- ۲- از دو قضیه ای که ارتباطی با هم ندارند نتیجه حاصل.....
- ۳- برای آنکه رابطه ای میان دو قضیه برقرار باشد، باید میان آنها وجود داشته باشد.
- ۴- برای آنکه رابطه ای میان دو قضیه برقرار باشد، لازم است موضوع و محمول یکی.....موضوع و محمول دیگری باشد.
- ۵- قیاس اقترانی حملی از دو قضیه.....تشکیل می شود.
- ۶- به جزء مشترک میان دو قضیه.....می گویند.
- ۷- پس از حذف کردن حد وسط، موضوع نتیجه از مقدمه.....و محمول نتیجه از مقدمه.....به دست می آید.
- ۸- برای نتیجه گیری از یک قیاس باید.....در دو مقدمه تکرار شوند تا دو قضیه با یکدیگر..... پیدا کنند.
- ۹- در صورتی که از قیاسی که حد وسط در آن تکرار نشده است نتیجه گیری شود فرد دچار مغالطه.....می شود.
- ۱۰- سور قضایای.....مشخص می کند که همه مصادیق موضوع مورد نظر گوینده است.
- ۱۱- سور قضایای..... مشخص می کند که برخی از مصادیق موضوع مورد مثنوینده است.
- ۱۲- در مثنای.....همه مصادیق محمول و در قضایای.....برخی از مصادیق محمول مورد نظر گوینده است.
- ۱۳- در قضایای شخصی همه مصادیق..... مورد نظر است.
- ۱۴- محمول قضایای شخصی در قضایای موجهه.....و در قضایای سالبه.....هستند.

▼ پاسخنامه: ﷻ

- ۱- نتیجه ۲- نمی شود ۳- جزء مشترک ۴- قرین ۵- حملی ۶- حدوسط ۷- اول-دوم ۸- حدوسط -
اقتران ۹- عدم تکرار حد وسط ۱۰- کلی ۱۱- جزئی ۱۲- سالبه - موجهه ۱۳- موضوع ۱۴- منفی - مثبت

✓ کدام عبارت درست و کدام عبارت غلط است؟

- ۱- در قیاس اقترانی، اجزای مقدمات در بین نتیجه پخش شده اند.
- ۲- از دو قضیه که ارتباطی با یکدیگر ندارند، نتیجه به دست می آید.
- ۳- برای نتیجه گیری، موضوع نتیجه از مقدمه دوم و محمول آن از مقدمه اول به دست می آید.
- ۴- در مغالطه عدم تکرار حد وسط، از قیاسی که حد وسط در آن تکرار نشده است نتیجه گیری می شود.
- ۵- قیاس «در باز است، باز پرنده است، پس در پرنده است» دارای مغالطه «عدم تکرار حد وسط» است.
- ۶- در قضایای سالبه برخی مصادیق محمول و در قضایای موجبه برخی از مصادیق محمول مورد نظرگوینده است.
- ۷- در قضایای شخصی همه مصادیق موضوع مورد نظر است.
- ۸- اگر در قیاسی هر دو مقدمه موجبه باشند آن قیاس معتبر است.
- ۹- اگر در قیاسی حد وسط در هر دو مقدمه علامت منفی داشته باشد، آن قیاس معتبر است.
- ۱۰- برای آنکه قیاسی معتبر باشد باید هر کدام از موضوع یا محمول که در نتیجه علامت مثبت داشتند، در مقدمات نیز علامت مثبت داشته باشند.

▼ پاسخنامه: ﴿﴾

- ۱- نادرست (نتیجه-مقدمات) ۲- نادرست (نمی آید) ۳- نادرست (مقدمه اول-دوم) ۴- درست ۵- درست ۶- نادرست (همه-برخی) ۷- درست ۸- درست ۹- نادرست (نیست) ۱۰- درست

✓ علت عدم تکرار حد وسط در استدلال های زیر را بیان کنید:

- ▲ الف) این کودک سیر است. هر سیری گیاه است. پس این کودک گیاه است.
- ▲ ب) انگور شیرین است. شیرین خوش اخلاق است. پس انگور خوش اخلاق است.

● پاسخ: ﴿﴾

- ﴿﴾ الف- حد وسط در دو مقدمه به یک معنی نیست. سیر در مقدمه اول مقابل معنی گرسنگی است. در مقدمه ی دوم به معنی گیاه سیر است.

Ⓔ ب- حدوسط در دو مقدمه به یک معنی نیست. شیرین در مقدمه اول به معنای مزه ی شیرین است. در مقدمه ی دوم نام انسان است.

✓ دلیل نامعتبر بودن قیاس زیر را بیان کنید:

▲ هیچ ایرانی اروپایی نیست، هیچ ایرانی آفریقایی نیست. پس: هیچ اروپایی آفریقایی نیست.

● پاسخ:

Ⓔ هر دو مقدمه سالبه هستند.

✓ علت نامگذاری «قیاس اقترانی» چیست؟

Ⓔ پاسخ: برای اینکه رابطه ی میان دو قضیه (مقدمات قیاس) برقرار باشد، باید جزء مشترکی میان آن ها وجود داشته باشد. لذا لازم است موضوع یا محمول یکی قرین موضوع و محمول دیگری باشد.

✓ اشکال استدلال زیر ناشی از چیست؟

«کسانی که برای دیگران نقشه می کشند غیرقابل اعتمادند؛ مهندسان راه و ساختمان برای دیگران نقشه می کشند؛ بنابر این: مهندسان راه و ساختمان غیرقابل اعتمادند.»

Ⓔ پاسخ: حدوسط در هر دو مقدمه به یک معنا بکار نرفته است. نقشه کشیدن دو معنا دارد: (۱) توطئه کردن (۲) طراحی کردن.

✓ شرایط معتبر بودن قیاس اقترانی چیست؟

Ⓔ پاسخ: ۱)

۱- هر دو مقدمه سالبه نباشند.

۲- حدوسط در هر دو مقدمه علامت نفی نداشته باشد.

۳- هر کدام از موضوع یا محمول که در نتیجه علامت مثبت داشتند، در مقدمات نیز علامت مثبت داشته باشند.

✓ دامنه ی مصادیق موضوع و محمول قضایای زیر را با علامت مثبت و منفی مشخص کنید:

۱- هیچ نوزادی پدر نیست.

۲- هر ایرانی آسیایی است.

۳- بعضی اسب ها سفید هستند.

۴- بعضی کتاب‌ها مفید نیستند.

▲ پاسخ: ﴿﴾

۱- نوزاد	مثبت + ، پدر	مثبت +
۲- ایرانی	مثبت + ، آسیایی	منفی -
۳- اسب	منفی - ، سفید	منفی -
۴- کتاب	منفی - ، مفید	مثبت +